

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21-05-1505

Chișinău

„01” 03.2017

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.102 din 27 februarie 2017.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Apărării.

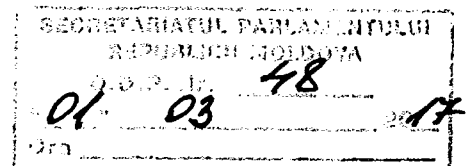
Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 14 file și în limba rusă – 16 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (în limba română – 3 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (4 file);
5. Avizul Ministerului Justiției (1 filă).

Secretar general al Guvernului

Lilia PALII

Ex.: Iu.Cebanu
Tel.: (022)250-313

Piața Marii Adunări Naționale, 1
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250104

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.102

din 27 februarie 2017

Chișinău

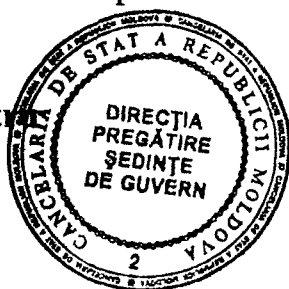
Pentru aprobarea proiectului de lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova

---

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE**

Art. 1. – Prezenta lege reglementează manipularea, deținerea, portul, folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare din dotarea Armatei Naționale, operațiunile ce se efectuează cu acestea, aplicarea forței, precum și regimul juridic al transportului, deținerii, portului și folosirii armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Art. 2. – (1) Armata Națională este autorizată să dețină armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare pentru dotarea proprie, potrivit statelor de organizare, programelor majore de înzestrare și responsabilităților pe care le are potrivit legii.

(2) Armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare prevăzute la alin.(1) sînt destinate instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, potrivit legislației în vigoare, avînd, de regulă, caracteristici tehnico-tactice specifice care să permită realizarea obiectivelor stabilite, cu respectarea normelor dreptului internațional și ale legislației în vigoare.

Art. 3. – Subiecți ai prezentei legi sînt:

- a) cetățenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul militar în Armata Națională;
- b) membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Art. 4. – În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

act ostil – orice acțiune sau folosire a forței de către o forță militară/paramilitară străină ori entitate teroristă, îndreptată împotriva Republicii Moldova, a Forțelor Armate sau a altor persoane ori împotriva proprietății desemnate sau care urmărește deturnarea ori împiedicarea îndeplinirii misiunii militare a Forțelor Armate. Actul ostil reprezintă, de asemenea, acțiunea prin

care persoane, grupuri de persoane sau unități constituite contribuie în mod direct ori comit cu intenție acte care pot cauza prejudicii majore sau constituie un pericol real pentru viața personalului ori pentru patrimoniul Armatei Naționale;

armament convențional (armă convențională) – obiect sau dispozitiv, conceput sau adaptat, prin care un plumb, un glonț ori un alt proiectil sau o substanță nocivă gazoasă, lichidă ori în altă stare, pot fi descărcate cu ajutorul unei presiuni explozive, gazoase sau atmosferice ori prin intermediul unor alți agenți propulsori;

consemn – îndatoririle generale și specifice pe care le are personalul aflat în misiune;

dezmembrare – acțiune de descompunere, dezarticulare, dezbinare, destrămare, dezagregare, împărțire, fărâmițare, desfacere în mai multe părți, desființare în urma unei împărțiri;

dispozitive militare – ansamblu de componente a căror funcționare în comun îndeplinește o funcție într-un sistem tehnic, prin acționarea unui mecanism de inițiere sau percuție, care determină aruncarea unuia ori a mai multor proiectile, substanțe explozive, aprinse sau luminoase, amestecuri incendiare ori împrăștierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare;

forță fizică – măsuri de constrângere realizate exclusiv prin încordarea mușchilor, a puterii fizice a persoanei, inclusiv prin aplicarea procedurilor speciale de luptă;

forță letală – forță prin a cărei folosire este probabil să se cauzeze decesul sau rănirea gravă care poate avea ca urmare decesul unei persoane;

forță minimă – forță strict necesară, ca grad, intensitate și durată, pentru îndeplinirea misiunii. Forța minimă poate include forța letală;

intenție ostilă – amenințare iminentă cu folosirea forței din partea unei forțe militare/paramilitare străine, a unei entități teroriste, a unei persoane ori a unor grupuri de persoane împotriva Republicii Moldova, a Forțelor Armate sau a altor persoane ori a proprietății desemnate, precum și împotriva membrilor forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova. Determinarea intenției ostile se face de către comandanții sau șefii, de la orice eșalon, ai forțelor participante la operații în afara teritoriului Republicii Moldova, pe baza evaluării faptelor și circumstanțelor cunoscute, precum și a informațiilor avute la dispoziție. În cazul misiunilor executate individual, determinarea intenției ostile se face de către executantul misiunii, pe baza acelorași elemente;

management al stocurilor de armament și muniții – proceduri și activități legate de siguranța și integritatea, securitatea fizică, evidența, inventarierea, depozitarea, păstrarea, transportarea, manipularea și distrugerea armamentului și munițiilor convenționale;

manipulare – acțiuni care se desfășoară de către personalul Armatei Naționale cu armamentul și muniții convenționale pentru sortare, cântărire, măsurare, transfer dintr-un loc în altul etc.;

mijloace speciale – obiecte, muniții, echipament, substanțe chimice, substanțe lacrimogene și colorante, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de stopare forțată a unităților de transport, mijloace de

transport, utilaje și tehnică de luptă, animale dresate, utilizate pentru apărarea pasivă sau activă, fără efecte cu caracter letal, destinate înfrângerii rezistenței opuse, imobilizării și dezorientării persoanei sau distrugerii obstacolelor;

muniție convențională – parte componentă a armamentului destinată nemijlocit pentru nimicirea forței vii și a tehnicii, distrugerea obiectivelor (fortificațiilor) și îndeplinirea misiunilor speciale (iluminare, fumizare, aruncarea literaturii de agitație);

obiectiv militar – imobile, echipamente, instalații, cum ar fi cazărmi, tabere sau raioane de dispunere a uneia ori a mai multor unități militare, depozite, gări, porturi, aeroporturi, aerodromuri, poligoane, nave, ambarcațiuni, aeronave, transporturi militare, aflate în gestiune ori încredințate pentru pază și apărare Armatei Naționale. În cazul operațiilor internaționale prevăzute de legislația Republicii Moldova, constituie obiectiv militar personalul combatant sau orice bun care, prin natura sa, amplasarea, destinația ori utilizarea acestuia, aduce o contribuție efectivă la acțiunea militară și a cărei distrugere parțială sau totală, capturare ori neutralizare oferă, în condițiile concrete existente, un avantaj militar sigur;

persoane desemnate – persoane stabilite prin consemn sau ordin de misiune, pentru a căror protecție este autorizată folosirea forței, inclusiv a celei letale;

proprietăți desemnate – proprietăți pentru a căror protecție se folosește forța. Forța letală se folosește numai în circumstanțele stabilite prin consemn sau ordin de misiune;

reguli de angajare – instrucțiuni coordonate ce derivă din misiunea sau operația internațională, care autorizează militarii din cadrul Armatei Naționale referitor la timpul și modul în care poate fi aplicată forța pe parcursul misiunii sau operației internaționale. Instrucțiunile reprezintă un mijloc primar prin care comandanții comunică forțelor armate îndrumările legale, politice și militare;

reguli de folosire a forței – reglementări pentru Armata Națională în ansamblu, precum și pentru fiecare militar, care definesc circumstanțele, condițiile, nivelul și modalitatea în care pot fi utilizate armamentul și dispozitivele militare pentru îndeplinirea misiunilor, pe timpul participării la operații;

utilizare – acțiune de folosire, întrebuințare cu folos a părților componente ale munițiilor (rachetelor) obținute în urma dezmembrării;

uz de armă – executarea tragerii cu o armă, în scopul îndeplinirii unei misiuni;

zonă militară restricționată – zonă terestră, aeriană sau fluvială, aflată sub controlul Armatei Naționale, în care accesul și mișcarea personalului și tehnicii care nu aparțin acesteia sînt limitate conform unor reguli stabilite de Ministerul Apărării, după consultarea autorităților publice centrale sau locale, după caz.

Capitolul II
DEȚINEREA ȘI PORTUL ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR
CONVENȚIONALE, MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR
MILITARE DE CĂTRE MILITARII ARMATEI NAȚIONALE.
Operațiuni cu armamentul și munițiile convenționale,
MIJLOACELE SPECIALE ȘI DISPOZITIVELE MILITARE

Art. 5. – Militarii Armatei Naționale sînt autorizați să dețină și să poarte armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare cu care sînt dotați de către unitățile din care fac parte, în vederea instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, potrivit legislației în vigoare, în condițiile stabilite de regulamentele militare, aprobate de Președintele Republicii Moldova.

Art. 6. – (1) Ministerul Apărării, prin structurile specializate, poate efectua următoarele operațiuni cu armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare:

- a) casare;
- b) depozitare;
- c) dezmembrare
- d) experimentare;
- e) manipulare;
- f) modernizare;
- g) modificare;
- h) procurarea
- i) reparare;
- j) transformare;
- k) transmiterea dreptului de folosință;
- l) transport;
- m) utilizare;
- n) valorificare.

(2) Procedurile concrete de efectuare a operațiunilor prevăzute la alin. (1), cu excepția celor prevăzute la lit.h) și k), se stabilesc prin ordin al ministrului apărării, în conformitate cu legislația.

(3) Procurarea și transmiterea dreptului de folosință asupra armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare se pot face, în conformitate cu legislația în vigoare, în condițiile stabilite de Guvern.

Art. 7. – Operațiunile de experimentare, reparare, modernizare, transformare, casare și utilizare sînt organizate în cadrul zonelor desemnate în acest sens, în condițiile legii, de către Ministerul Apărării.

Art. 8. – Normele specifice privind managementul stocurilor de armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare se reglementează prin ordin al ministrului apărării.

Capitolul III
APLICAREA ȘI FOLOSIREA FORȚEI FIZICE,
ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR CONVENȚIONALE,
MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR MILITARE PE
TIMP DE PACE

Secțiunea 1. Folosirea armamentului și munițiilor convenționale și dispozitivelor militare pentru instruire

Art. 9. – (1) Folosirea pentru instruire de către militarii Armatei Naționale a armamentului și dispozitivelor militare, cu muniție de luptă, este permisă doar în bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament, omologate și autorizate în acest scop de Ministerul Apărării.

(2) Folosirea pentru instruire de către militarii Armatei Naționale a armamentului și dispozitivelor militare, cu altă muniție decât cea de luptă, este permisă doar în bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament sau în zone militare restricționate, stabilite cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale ori al proprietarilor privați.

Art. 10. – (1) Bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere se amplasează, de regulă, pe terenuri aflate în administrarea Ministerului Apărării. Cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale sau al proprietarilor privați, pot fi amenajate poligoane de tragere temporare pe terenurile aflate în administrarea ori în proprietatea acestora.

(2) Pentru evitarea accidentelor, în proximitatea fiecărei bazei, fiecărui centru de instruire, poligon și tir se stabilesc zone militare restricționate.

(3) Clasificarea, amenajarea, organizarea, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, omologarea și autorizarea bazelor, centrelor de instruire, poligoanelor și tirurilor, precum și condițiile cerute pentru personalul acestora se reglementează prin ordin al ministrului apărării.

Art. 11. – Cadrele militare în rezervă, precum și alte categorii de personal din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională pot folosi pentru instruire bazele, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere aflate în gestiunea Ministerului Apărării, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării sau cu aprobarea acestuia, după caz.

Secțiunea a 2-a. Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor

Art. 12. – (1) Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor desemnate se organizează și se desfășoară cu efective proprii sau prin alte modalități

prevăzute de lege, în funcție de nivelul de securizare necesar și particularitățile obiectivelor.

(2) Prin ordin al ministrului apărării se stabilesc modalitatea de pază a obiectivelor militare și de protecție a persoanelor desemnate, obligațiile și îndatoririle personalului care desfășoară activități specifice, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, precum și documentele care se întocmesc de către comandanții/șefii obiectivelor militare.

(3) Prevederile ordinului ministrului apărării prevăzut la alin. (2) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția informației cu accesibilitate limitată.

Art. 13. – (1) Ministerul Apărării, prin structurile specializate, asigură protecția persoanelor desemnate, pe teritoriul Republicii Moldova și în străinătate, cu personal propriu sau în cooperare cu organele competente din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.

(2) La solicitarea forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, Ministerul Apărării, cu personalul specializat propriu sau în cooperare cu organele competente din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, poate asigura paza și protecția acestora, precum și paza facilităților puse la dispoziție, în timpul aflării lor provizorii pe teritoriul Republicii Moldova sau al tranzitării acesteia în legătură cu participarea la activități comune, în condițiile Legii nr.448-XV din 13 noiembrie 2003 cu privire la statutul forței militare străine în Republica Moldova.

Art. 14. – În cazuri temeinic justificate, pentru executarea pazei și protecției obiectivelor militare și a persoanelor desemnate, Ministerul Apărării poate stabili zone militare restricționate.

Secțiunea a 3-a. Particularitățile și temeiurile aplicării forței fizice și mijloacelor speciale

Art. 15. – (1) Militarii Armatei Naționale aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru autoapărare, pentru respingerea atacurilor asupra militarilor și a persoanelor civile, asupra reprezentanților legii, asupra altor persoane antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice, pentru curmarea încălcărilor de lege, pentru reținerea delincvenților, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, în cazul în care metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

(2) Forța fizică poate fi aplicată în orice situație în care legea permite aplicarea mijloacelor speciale sau a armelor de foc.

Art. 16. – Se va evita, pe cât este posibil, aplicarea forței fizice împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate.

Art. 17. – Forța fizică nu se aplică împotriva femeilor cu semne vizibile de graviditate, cu excepția cazurilor când acestea atacă personalul militar ori altă persoană, inclusiv în grup, când opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu mijloace nonviolente.

Art. 18. – La îndeplinirea obligațiilor serviciului militar, militarii Armatei Naționale aplică mijloace speciale din dotare în următoarele cazuri:

a) pentru autoapărare, la respingerea atacurilor asupra persoanelor civile, asupra militarilor, asupra altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii, precum și asupra persoanelor antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice;

b) la curmarea tulburărilor de masă și încălcării în grup a ordinii publice;

c) la respingerea atacurilor asupra unor clădiri, încăperi, construcții și mijloace de transport, indiferent de apartenența lor, sau la eliberarea obiectivelor deja ocupate, precum și la respingerea atacurilor asupra locurilor de dislocare a unităților militare sau asupra obiectivelor militare păzite;

d) la reținerea și aducerea la sediul poliției sau în altă încăpere de serviciu a persoanelor ce au săvârșit infracțiuni sau contravenții, la escortarea și paza persoanelor arestate sau condamnate, dacă ele manifestă nesupunere sau opun rezistență militarilor și altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau care sînt antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice, pentru reținerea persoanelor care au evadat de sub arest sau dacă există destule temeiuri pentru a presupune că ele pot evada ori cauza prejudicii cuiva, precum și a persoanelor care împiedică intenționat militarii să-și exercite atribuțiile;

e) pentru oprirea forțată a mijloacelor de transport în care se află persoane evadate de sub arest sau despre care se știe cu certitudine că se deplasează infractori, sau despre care se știe că au fost răpite, sau în cazul în care conducătorul auto execută manevre periculoase pentru viața și sănătatea altor persoane, nu reacționează sau ignoră gesturile și semnalele de stopare a unității de transport;

f) la curmarea încercărilor de a lua ostatici, la eliberarea ostaticilor;

g) la ridicarea armelor, munițiilor, substanțelor explozibile, chimice cu acțiune puternică și toxice de la persoanele care le dețin în mod ilegal;

h) în afară de acesta, comandantul (șeful) are dreptul să folosească mijloacele speciale personal sau să ordone aplicarea ei pentru restabilirea disciplinei și ordinii în cazul nesupunerii deschise a unui subordonat, când acțiunile acestuia sînt orientate evident spre trădare de Patrie sau spre zădărnicierea realizării unei misiuni în condiții de luptă;

i) în orice situație în care se permite aplicarea armei de foc.

Art. 19. – (1) Se interzice:

a) aplicarea mijloacelor speciale împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția

cazurilor în care aceștia atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în grup ori cu utilizarea armelor, opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) aplicarea mijloacelor speciale în clădirile și în încăperile în care se produc sau se păstrează substanțe ușor inflamabile, toxice sau explozive ori substanțe care, intrând în contact cu componentele mijloacelor speciale, generează un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

c) aplicarea mijloacelor speciale în încăperile reprezentanțelor misiunilor diplomatice fără acordul reprezentanților misiunilor sau al autorităților statului respectiv;

d) aplicarea împotriva persoanelor a dispozitivelor explozive destinate deschiderii încăperilor, spargerii ușilor sau a pereților;

e) aplicarea tunurilor de apă la temperaturi mai joase de zero grade;

f) aplicarea dispozitivelor destinate stopării forțate a transportului auto pentru oprirea forțată a transportului public în timpul transportării pasagerilor pe poduri, pe treceri la nivel cu calea ferată, pe estacade, în tuneluri și pe porțiuni de drum cu pante abrupte;

g) aplicarea cartușelor cu gloanțe de cauciuc sau de plastic, a mijloacelor cu efect iritant sau lacrimogen cu încălcarea restricțiilor și caracteristicilor tehnice prescrise acestora.

(2) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit.a), excepție fac mijloacele de protecție a militarilor Armatei Naționale, de amplificare a vocii și cătușele.

Secțiunea a 4-a. Particularitățile și temeiurile aplicării armamentului și munițiilor convenționale

Art. 20. – (1) Militarii Armatei Naționale pot face uz de armamentul din dotare în cazurile prevăzute la art.21, utilizând forța minimă, cu respectarea principiilor legalității, proporționalității, gradualității, limitării utilizării și nonsurprinderii, așa cum acestea sînt implementate prin consemn sau ordin de misiune.

(2) Militarii Armatei Naționale pot face uz de armă numai după ce evaluează circumstanțele din care să rezulte absoluta necesitate, atunci cînd folosirea altor mijloace de împiedicare sau constrîngere nu este posibilă.

Art. 21. – (1) Militarii Armatei Naționale pot face uz de armamentul din dotare numai pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, în următoarele cazuri:

a) pentru autoapărare, pentru apărarea militarilor și a persoanelor civile contra unor atacuri ce prezintă un pericol evident pentru viața sau sănătatea lor, în cazul în care prin alte metode este imposibil de a-i apăra;

b) pentru respingerea unui atac în grup sau a unui atac armat asupra persoanelor desemnate, obiectivelor de stat și militare aflate sub pază, precum și asupra locurilor de dispunere a unităților și subunităților militare (clădirilor,

încăperilor și a altor obiecte), coloanelor auto, mijloacelor de transport izolate și a gărzilor, în cazul în care apărarea lor prin alte metode este imposibilă;

c) împotriva persoanelor care încearcă să pătrundă în mod ilegal în obiectivele militare ori în zonele militare restricționate, a căror delimitare este adusă la cunoștința publicului;

d) împotriva persoanelor care încearcă să iasă în mod ilegal din obiectivele militare ori în zonele militare restricționate, a căror delimitare este adusă la cunoștința publicului;

e) pentru reținerea persoanei care opune rezistență armată, care a săvârșit sau a fost surprinsă în momentul săvârșirii unei infracțiuni sau a persoanei care evadează din arest, precum și a unei persoane înarmate care refuză să se supună cerinței legale de a depune arma, în cazul în care este imposibilă înfrângerea rezistenței sau reținerea infractorului pe alte căi și cu alte mijloace;

f) în caz de atentat la securitatea personală sau pentru prevenirea capturării prin violență a armamentului și a tehnicii militare, a mijloacelor de comunicații speciale, a mijloacelor de apărare pasivă ori activă, a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat sau a orice altă proprietate importantă în asigurarea securității naționale și a secretului de stat, precum și pentru recuperarea acestora, în cazul în care apărarea sau recuperarea lor prin alte metode este imposibilă;

g) pentru eliberarea ostaticilor și neutralizarea persoanelor care comit un act terorist;

h) pentru a împiedica fuga de sub escorta sau evadarea celor aflați în stare legală de deținere ori reținere;

i) pentru neutralizarea animalelor care pun în pericol viața și sănătatea militarilor sau a altor persoane;

j) în executarea intervenției antiteroriste, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau hotărârii Parlamentului;

(2) Comandantul (șeful) are dreptul să aplice arma personal sau să ordone aplicarea ei pentru restabilirea disciplinei și ordinii în cazul nesupunerii deschise a unui subordonat, când acțiunile acestuia sînt orientate evident spre trădare de Patrie sau spre zădărnicierea realizării unei misiuni în condiții de luptă.

(3) Dacă, în cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), persoanele împotriva cărora se poate face uz de armă folosesc mijloace de transport, militarii Armatei Naționale pot face uz de armamentul din dotare și împotriva acestor mijloace de transport.

(4) Pentru eliberarea ostaticilor și neutralizarea persoanelor care comit un act terorist, militarii Armatei Naționale pot aplica arme albe, cu excepția celor ce pot cauza urmări excesiv de grave sau pot servi drept sursă de risc nejustificat.

(5) Pentru nimicirea obiectelor explozive rămase după conflictele armate, depistate în urma curățării teritoriului național, militarii Armatei Naționale sînt autorizați să folosească muniții convenționale.

Art. 22. – (1) Armele de foc se aplică numai după somația: “Stai!...”, urmînd denumirea autorității pe care o reprezintă militarul. În caz de nesupunere,

se somează din nou prin cuvintele: “Stai că trag!” Dacă persoana somată nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în plan vertical. În încăperi, somarea prin efectuarea de împuşcături nu se permite.

(2) În cazul în care persoana avertizată nu se supune somației legale executate potrivit alin.(1), împotriva ei poate fi aplicată arma.

(3) În cazurile prevăzute la art.21 alin.(1) lit.c), arma se aplică numai după ce s-a repetat de trei ori, la intervale de timp suficiente pentru dispersarea participanților, somația: “Părăsiți..., vom aplica arma de foc!”

(4) În cazurile prevăzute la art.21 alin.(2), somația se face prin tragerea focului de armă în plan vertical, apoi, în scopul imobilizării mijlocului de transport, se trage în componentele ce asigură deplasarea acestuia.

(5) Armele de foc pot fi aplicate fără somație doar în următoarele situații și condiții:

a) în caz de atac prin surprindere, în stare de legitimă apărare sau de extremă necesitate;

b) în caz de atac cu utilizarea tehnicii de luptă, a mijloacelor de transport, a aparatelor de zbor sau a navelor fluviale;

c) în cazul eliberării ostaticilor, a persoanelor răpite sau deținute ilegal;

d) în cazul evadării de sub arest, cu armă sau cu ajutorul mijloacelor de transport, a infractorilor sau a deținuților din instituțiile penitenciare, precum și în cazul evadării acestora din mijloacele de transport în timpul deplasării lor;

e) împotriva animalelor care pun în pericol viața și sănătatea subiectului prezentei legii sau a altor oameni;

f) împotriva aparatelor de zbor fără pilot care zboară asupra obiectivelor militare și zonelor militare restricționate.

Art. 23. – (1) Uzul de armă, în condițiile și situațiile prevăzute în prezentul capitol, se face în așa fel încât să ducă la imobilizarea celor împotriva cărora se folosește arma, trăgându-se, pe cât posibil, la picioare, pentru a evita cauzarea morții acestora.

(2) Dacă uzul de armă și-a atins scopul prevăzut la alin. (1), se încetează de îndată executarea tragerii.

(3) Persoanelor rănite trebuie să li se acorde, de îndată ce misiunea permite, primul ajutor și îngrijiri medicale.

(4) Militarii Armatei Naționale sînt autorizați ca, în cazurile prevăzute la art.21 alin. (1), să rețină, să legitimeze și să predea organelor de drept, imediat, dar nu mai tîrziu de 4 (patru) ore, persoanele imobilizate ca urmare a executării somațiilor sau a exercitării uzului de armă.

Art. 24. – Se interzice uzul de armă:

a) împotriva minorilor, dacă vîrsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția cazurilor cînd acestea atacă subiectul legii ori altă persoană în grup sau cu utilizarea armelor, cînd opun rezistență periculoasă

pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) în situațiile în care s-ar primejdui viața altor persoane ori s-ar viola teritoriul, spațiul aerian sau apele naționale ale unui stat vecin.

Art. 25. – Personalul din cadrul Forțelor Aeriene ale Armatei Naționale poate face uz de mijloacele aeriene și terestre de apărare aeriană împotriva aparatelor de zbor, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare și de prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 26. – (1) Militarul care a făcut uz de armă este obligat să anunțe, de îndată, aceasta situație, pe cale ierarhică.

(2) Dacă, în urma uzului de armă, s-a produs moartea sau vătămarea unei persoane, comandantul obiectivului militar în care s-a produs incidentul este obligat să anunțe, de îndată, procurorul.

Art. 27. – (1) Militarii Armatei Naționale nu poartă răspundere pentru dauna morală, materială și fizică cauzată delincventului în legătură cu aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armelor de foc, dacă ei au acționat în strictă conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Depășirea de către militarii Armatei Naționale a atribuțiilor privind aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc atrage, după caz, răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

(3) Comandanții (șefii) militarilor Armatei Naționale vor purta răspundere disciplinară, civilă sau penală, după caz, dacă ei au știut sau trebuiau să știe despre cazurile de aplicare ilegală de către subalterni a forței fizice, mijloacelor speciale sau armelor de foc, dar nu au întreprins măsuri pentru prevenirea, suprimarea sau denunțarea cazurilor respective.

Secțiunea a 5-a. Folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către personalul Ministerului Apărării participanți la operații internaționale în afara teritoriului Republicii Moldova

Art. 28. – Folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare se face potrivit dispozițiilor legislației în vigoare, normelor specifice prevăzute de tratatele la care Republica Moldova este parte, mandatelor încredințate de organismele internaționale și regulilor de angajare autorizate, cu respectarea restricțiilor/limitărilor naționale.

Art. 29. – (1) Regulile de angajare pentru operațiile internaționale desfășurate în afara Republicii Moldova, la care participă militarii Armatei Naționale, sînt transmise Ministerului Apărării de către comandantul sau comandamentul care deține comanda operațională ori, după caz, controlul operațional al acestor operații.

(2) Regulile de angajare se analizează de către Ministerul Apărării în vederea stabilirii deplinei conformități cu legislația în vigoare, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cutumele internaționale.

(3) În situația în care regulile de angajare transmise de către comandantul sau comandamentul care deține comanda operațională ori, după caz, controlul operațional al operațiilor conțin dispoziții contrare prevederilor alin. (2), Ministerul Apărării poate limita sau restricționa folosirea forței de către militarii proprii participanți, formulând rezerve scrise către emitentul regulilor de angajare.

Art. 30. – Regulile de angajare primite potrivit prevederilor art. 29 alin. (1), cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 29 alin. (2) și cu amendamentele și limitările naționale, sînt obligatorii pentru militarii Armatei Naționale participanți la operațiile internaționale, fără să limiteze inițiativa dreptului inerent la legitima apărare sau autoapărare, după caz, al individului ori al unității/subunității.

Art. 31. – După parcurgerea etapelor prevăzute la art. 29, în situația în care Republica Moldova acționează ca autoritate militară ce are sub control operațional unități, subunități sau personal al forțelor militare străine, regulile de angajare și eventualele rezerve se transmit autorităților militare străine cărora le aparțin forțele din subordinea operațională.

Art. 32. – (1) Aplicarea forței se face în conformitate cu mandatele încredințate de organismele internaționale, în următoarele situații:

- a) pentru autoapărare, apărarea forței proprii, apărarea altor membri ai personalului internațional împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile;
- b) pentru a rezista la tentativele de a răpi sau a reține pe sine sau alți membri ai personalului internațional;
- c) pentru a proteja instalații-cheie, zone sau bunuri desemnate împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile;
- d) pentru a apăra orice persoană civilă care se află în necesitate de protecție împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile, atunci cînd autoritățile locale nu sînt în măsură să acorde asistență imediată;
- e) pentru prevenirea evadării oricărei persoane reținute, în așteptarea înmînării acesteia autorităților civile corespunzătoare;
- f) împotriva persoanelor sau grupurilor de persoane care limitează sau intenționează să limiteze libertatea de circulație;
- g) pentru detenția persoanelor sau grupurilor de persoane care comit sau intenționează să comită acte ostile împotriva forței proprii sau altor membri ai personalului internațional;
- h) pentru detenția persoanelor sau grupurilor de persoane care comit sau intenționează să comită acte ostile împotriva instalațiilor, zonelor sau bunurilor desemnate;

i) pentru efectuarea perchezițiilor corporale, inclusiv ale persoanelor reținute, pentru depistarea armelor, munițiilor și explozivelor;

j) pentru dezarmarea persoanelor, când această acțiune este autorizată de către autoritățile militare ale organismelor internaționale.

(2) Prin excepție de la prevederile secțiunii a 4-a, uzul de armă în teatrul de operații se execută în conformitate cu regulile de angajare stabilite pentru operație și potrivit precizărilor emise de Ministerul Apărării, prevăzute la art. 29.

Art. 33. – Militarii Armatei Naționale, participanți la operații în afara teritoriului Republicii Moldova, sînt exonerati de răspundere pentru utilizarea forței, atunci cînd au acționat în cadrul mandatului aprobat, potrivit regulilor de angajare.

**Secțiunea a 6-a. Folosirea armamentului și munițiilor convenționale,
mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către militarii
Armatei Naționale pe timpul stării de urgență,
de asediu sau de război**

Art. 34. – Pe timpul stării de urgență, de asediu sau de război, pentru exercitarea competențelor prevăzute prin decretul Președintelui Republicii Moldova de instituire ori hotărîrea Parlamentului de declarare a acestor stări, Ministerul Apărării stabilește reguli de folosire a forței în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și legislația care reglementează regimul acestor stări.

Art. 35. – Pe timpul desfășurării unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, atunci cînd nu este instituită nici una dintre stările prevăzute la art. 34, Ministerul Apărării stabilește reguli de folosire a forței în conformitate cu legislația Republicii Moldova și, după caz, cu înțelegerile încheiate cu alte armate, în baza tratatelor la care este parte.

Art. 36. – Aspectele procedurale referitoare la aplicarea prevederilor art. 29-31, 34 și 35 se stabilesc prin ordin al ministrului apărării.

Capitolul IV

**REGIMUL JURIDIC AL ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR
CONVENȚIONALE, MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR
MILITARE DEȚINUTE DE MEMBRII FORȚELOR MILITARE
STRĂINE AFLATE LEGAL PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA**

Art. 37. – (1) Membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova pot transporta, deține, purta și folosi pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile legii, armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare cu care sînt dotați de către unitățile lor.

(2) Folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare cu care sînt dotați de către unitățile lor de către membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul național se face în condițiile tratatelor și înțelegerilor tehnice, cu respectarea legislației Republicii Moldova, în afara cazurilor în care statul trimițător are reguli mai restrictive referitoare la uzul de armă.

Art. 38. – Tranzitul de armament și muniții convenționale, de mijloace speciale și dispozitive militare cu care sînt dotate forțele militare străine de către unitățile lor și de tehnică militară pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează în condițiile prevederilor tratatelor la care Republica Moldova este parte, precum și ale prevederilor legislației Republicii Moldova.

Capitolul V DISPOZIȚII FINALE

Art. 39. – (1) Guvernul, în termen de 6 luni:
va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
va aduce actele sale normative în corespundere cu prezenta lege.
(2) Pînă la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, actele normative se vor aplica în măsura în care nu contravin acesteia.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

La proiectul Legii privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine pe teritoriul Republicii Moldova

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Legii privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Ministerul Apărării și de forțele militare străine pe teritoriul Republicii Moldova este elaborat de către Ministerul Apărării în scopul asigurării unui cadru legal ce reglementează acest domeniu pentru militarii Ministerului Apărării, precum și pentru efectivul trupelor forțelor militare în timpul aflării lor provizorii pe teritoriul Republicii Moldova sau al tranzitării acestuia în legătură cu participarea la activități comune.

Necesitatea elaborării proiectului de lege vizat reiese din considerentele că, la moment, regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare, precum și condițiile și limitele aplicării acestora nu sunt expres prevăzute în toate actele legislative, care reglementează activitatea Ministerului Apărării și a Armatei Naționale.

În acest sens, se remarcă că doar art.5 al Legii nr.162-XVI din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor prevede că militarii au dreptul de a păstra, purta și utiliza arma din dotare în condițiile regulamentelor militare și ale legislației în vigoare. Pe când legislația Republicii Moldova nu reglementează aplicarea și folosirea forței fizice, armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către militarii Armatei Naționale, pe când aceste reglementări se regăsesc parțial doar în regulamentele militare (Regulamentul serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova și Regulamentul serviciului de garnizoană și serviciului de gardă al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, aprobate prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2327-IV din 3.09.2009).

În aceeași ordine de idei, art.54 al Constituției Republicii Moldova proclamă că, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. O reglementare identică este prevăzută și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.1298-XIII din 24.07.1997. Respectiv elaborarea proiectului de lege vizat este condiționat de prevederile Constituției RM și tratatelor internaționale.

Totodată, se remarcă faptul că necesitatea elaborării proiectului de lege vizat reiese din considerentele că, la moment, regimul armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare, precum și condițiile și limitele aplicării acestora nu sunt expres prevăzute în toate actele legislative,

care reglementează activitatea Ministerului. Prin urmare, unificarea acestui regim și stabilirea unor norme unice de aplicare, ar favoriza evitarea cazurilor de accidente sau incidente produse pe teritoriul obiectivelor militare, cazurilor de neaplicare sau aplicare necorespunzătoare a forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armamentului de către militarii Armatei Naționale.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin textul acestui proiect de lege se intenționează reglementarea regimului armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Ministerul Apărării și de forțele militare străine pe teritoriul Republicii Moldova, precum și limitele aplicării acestora de către militarii Ministerului Apărării și personalului forțelor militare străine, investiți cu acest drept în scopul reflectării corectitudinii și modului legal de aplicare, reieșind din prevederile convențiilor internaționale în domeniu.

Sub incidența proiectului de lege vizat se înscriu militarii de toate categorii a Armatei Naționale, precum și membrii forțelor militare străine aflate pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile Legii nr.448-XV din 13.11.2003 cu privire la statutul forței militare străine în Republica Moldova.

Proiectul își propune legiferarea unor importante aspecte, cum ar fi manipularea, deținerea, portul, folosirea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare din dotarea Ministerului Apărării, operațiunile ce se efectuează cu acestea, condițiile și restricțiile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau a armamentului, temeiul de aplicare, răspunderea, somarea și avertizarea privind aplicarea acestuia, particularitățile controlului asupra corectitudinii aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau a armamentului de către militarii Armatei Naționale, precum și regimul juridic al transportului, deținerii, portului și folosirii armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către membrii forțelor militare străine pe teritoriul Republicii Moldova.

3. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea noului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din partea statului, din motivul că acestea nu diferă de la cheltuieli prevăzute în buget privind apărarea națională

4. Impactul proiectului

Se consideră că aprobarea proiectului de lege vizat va contribui la înlăturarea lacunelor existente în actele legislative la compartimentele menționate și va oferi garanții legislative într-o funcționare eficientă și viabilă a întregului sistem național de apărare.

5. Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare

În scopul perfecționării legislației în domeniu, prin elaborarea și adoptarea proiectului de lege vizat se propune modificarea și completarea ulterioară a unui șir de acte legislative și normative, cum ar fi: Legea nr.162-XVI din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.2327-IV din 3.09.2009 ș.a.

Totodată, în vederea punerii în aplicare a proiectului de lege vizat se preconizează elaborarea a unei Hotărâri de Guvern cu privire la aprobarea Nomenclatorului de tipuri de mijloace speciale, iar regulile de aplicare a mijloacelor speciale și armamentului vor fi introduse în regulamentele militare.

Viceministru

Gheorghe GALBURA